

Veelkleuren verfbad

Tekst: Inge Evers.
Foto's: Henk Beukers.

in één koudwater verfbad onnoemelijk veel kleurschakeringen verven

Het veelkleuren verfbad voor plantaardige vezels en voor zijde werd toevallig door mij uitgevonden tijdens het experimenteren met vezels. Ik wilde snel een paar spinproeven doen, een soort van fantasiegaren maken, waarvoor ik heel weinig vezels maar heel veel kleur nodig had. Toen dacht ik aan de receptuur van Luvo koudwaterverf, waarbij zout en soda nodig is. Het zout maakt de vezel open en "hebberig" naar verf, de soda maakt dat de kleur zich verspreidt.

Ik begon toen met 100 gram zijde in 50 gram zout in een halve liter water te zetten (het zout uiteraard eerst opgelost in een deel van het lauwe water). De volgende ochtend zocht ik de volgende spullen bij elkaar:

een plastic bak, een stuk horregaas, een paar bakstenen, de uitgeknepen zijde (niet spoelen), Luvo batikverf in rood, geel en blauw, 10 gram soda opgelost in 50 gram water, theelepeltjes, grammenweger, azijn, rubber handschoenen en 3 plastic bekertjes.

Hoe ik te werk ging hebben we voor dit artikel stap voor stap gefotografeerd. We hebben hiervoor meer zijde genomen en dus ook (in verhouding) meer zout en soda opgelost in meer water. Als u het voor het eerst wilt gaan proberen, kunt u het met een kleine hoeveelheid doen, bijvoorbeeld ook met 100 gram zijde of de een of ander plantaardige vezel. Uiteraard kunt u andere kleuren verf nemen, ook met 2 kleuren krijgt u mooie resultaten.

1. Verdeel de natte, zoute zijde in twee delen. Leg de ene helft op de bodem van de plastic bak. Voor deze demonstratie hebben we 4 soorten zijde genomen. U ziet linksboven Braziliaanse zijde (2e soort Bombix), rechtsboven Tussah lont, linksonder verknipte cocons (wel schoon) en rechtsonder afval van Tussah zijde.

2. Bedek de bak met horregaas en verzwaar dit gaas opzij van de bak door er stenen op te leggen. Als het goed is blijft het gaas nu gespannen wanneer u de andere helft van de zijde er over uitspreidt. Onze bovenste laag is gelijk aan de onderste laag, dus ook weer vier verschillende soorten zijde.

3 + 4. Nu trekt u eerst de handschoenen aan, voor u aan het wegen van de verf begint. Van iedere kleur weegt u 2 gram af (als u in totaal 3 kleuren neemt en 100 gram zijde heeft, anders de hoeveelheden aanpassen). Gebruik voor iedere kleur een apart lepeltje of maak het tussendoor goed schoon. De verfpoeeder doet u in een plastic bekertje of u werkt uit het buisje. Nu komt het aardige, u kunt aan het ontwerpen slaan. Wilt u bijvoorbeeld een streepjes-patroon op het lont, dan strooit u de poeder in horizontale lijnen. Wilt u afscheidingen tussen rood, geel en blauw, dan laat u tussen de horizontale verfstrepen een flink stuk zijde ongemoeid; wel 5 cm. Maar wilt u tussen het geel en blauw

een groen en tussen het geel en rood een oranje, dan hoeft de afstand tussen de kleuren niet groter te zijn dan 1 cm. Dit is maar een voorbeeld, er zijn eindeloze variaties op. Het strooien van de verf is niet eenvoudig. Hebt u met rood net het geluk dat het netjes gaat en komt u keurig uit met de afgewogen hoeveelheid verf, dan kan het bij geel heel anders gaan. Iedere verfstof is uit andere grondstoffen samengesteld en tikt dus anders van het lepeltje. Dat geeft soms aardige, soms vervelende verrassingen. Maar oefening baart kunst. Ook gebeurt het wel dat wat verf op de "verkeerde" plaats een prachtige menging geeft, een verrassingseffect. De verf moet een minuut of 10 kunnen inwerken.

5. Intussen doet u de sodaoplossing in een gieter of een sprenkelbekertje; u kunt bij grote hoeveelheden ook uit een maatkan of iets dergelijks schenken. Is de tijd om, dan mag er over het verfbad gespreid of gegoten worden. Gebruik niet meer dan de helft van de oplossing en wacht weer 10 minuten. De verf gaat nu "lopen". Ook vallen er druppels door het gaas heen op de zijde die op de bodem van de bak ligt uitgespreid. Zo maakt u in dezelfde tijd een restbad. Dat restbad wordt wat lichter van kleur en is wat vlekkeriger dan het echte (bovenste) bad. Wanneer voor de tweede keer wordt gesprekend met de sodaoplossing, gaan de kleuren zich pas goed mengen en ontstaan tussenkleuren wanneer de streepjes poeder dicht bij elkaar zijn gestrooid.

6. Wanneer u met een lepeltje (of een augurkentang, dat is heel handig) voorzichtig een stukje van de zijde optilt, zult u zien dat de verf nog niet door het hele lont is heengetrokken. Daar is ongeveer 1 uur voor nodig; vaak laat ik het nog langer staan. Er zal nooit een verfbad gelijk zijn, als u het 10 keer doet, krijgt u 10 keer een ander resultaat, dat maakt het juist zo interessant. Als bijvoorbeeld de laag zijde op de ene plek dunner is dan op de andere, zal het vocht op die dunne plek eerder doordringen en naar onder gaan druppelen, dat wil zeggen dat op die plek het onderste verfbad het eerste kleur krijgt. Ook zult u waarschijnlijk niet op alle plaatsen evenveel sodaoplossing sprenkelen waardoor ook weer verschillende effecten ontstaan.

7. Wanneer het tijd is om te spoelen doet u de handschoenen weer aan en knijpt u de zijde boven het gaas tot een bal. Alle vocht dat u er uitknijpt, druppelt weer naar beneden. Dan voorzichtig spoelen in lauw water. Veel verf zal er niet afkomen, omdat die goed in de zijde is getrokken. In het laatste spoelwater kan een scheutje azijn gedaan worden. Het eerste bad is klaar.

8. Als de laatste verf/vocht door het horregaas is gedropt kan dat eraf gehaald worden. Met het spoelen van het restbad kunt u nog een uur wachten (of langer) totdat ook het laatste vocht dat u uit het eerste materiaal geknepen heeft, goed is ingetrokken. Als de zijde droog is kunt u hem een beetje warm maken (op gaan zitten) waardoor hij zacht en glanzend wordt.